

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**Кафедра менеджменту і маркетингу****Курсова робота****з «Економіки підприємства»****на тему: «ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВА »****(на прикладі ТОВ “ТРИ ВЕДМЕДИ”)**

Студента ІІ курсу групи Ма 02-22
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньої програми
Маркетинг і реклама
за спеціальністю 075 Маркетинг

_____ (прізвище та ініціали)

Бортніка Б.Б..

Керівник к.е.н., доц. Решетник Н.І.

_____ (посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: ____ Оцінка: ЄКТС ____

Члени комісії:

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____

_____

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	5
1.1. Сутність та види фінансових ресурсів підприємства.....	5
1.2. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств	9
1.3. Методика оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.....	13
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «ТРИ ВЕДМЕДІ»	17
2.1. Загальна характеристика організаційно-економічної діяльності ТОВ «Три ведмеді»	17
2.2. Стан фінансових ресурсів у ТОВ «Три ведмеді» та ефективність їх використання	24
2.3. Основні напрями оптимізації джерел формування та використання фінансових ресурсів ТОВ «Три ведмеді»	32
ВИСНОВКИ.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	39
ДОДАТКИ.....	42

ВСТУП

Актуальність. Фактично на всіх етапах розвитку економіки країн основною ланкою є підприємництво. Саме на підприємстві здійснюється виробництво продукції, відбувається безпосередній зв'язок працівника із засобами виробництва та формування валового внутрішнього продукту. Сучасний стан національної економіки відображає основні тенденції розвитку вітчизняного господарства. Водночас від масштабності динаміки підприємницької діяльності країни залежить її подальший розвиток, підвищення виробничого потенціалу та вирішення проблем соціального плану. Сьогодні підприємства провадять свою діяльність у кризових умовах господарювання, що характеризуються нестачею фінансових ресурсів. Інфляція, не прогнозовані коливання курсів валют, зростанням відсотків за користування кредитами, зниження платоспроможного попиту покупців негативно впливають на ефективність діяльності підприємств України. Відсутність фінансових ресурсів у необхідному обсязі спричинює порушення платіжної дисципліни та зниження рівня фінансової стійкості підприємств, а отже, національної економіки.

Питанням дослідження теоретико-методологічних основ формування та використання фінансових ресурсів підприємств займалися такі провідні економісти, як І. Балабанов, О. Бандурка, В. Белоліпецький, І. Бланк, О. Василик, В. Гребельний, В. Гриньова, А. Загородній, І. Зяцьковський, Г. Кірейцев, М. Коробов, В. Ковалев, В. Опарін, А. Поддєрьогін, В. Родіонова, А. Філімоненков та інші.

Метою курсової роботи є - визначення теоретичних підходів до сутності і змісту фінансових ресурсів підприємства та розробка практичних рекомендацій щодо оптимізації джерел формування та використання фінансових ресурсів ТОВ «Три ведмеді».

Виходячи з мети курсової роботи, були поставлені наступні **завдання:**

- Розглянути фінансові ресурси підприємства їх сутність та види;

- Визначити джерела формування фінансових ресурсів підприємств;
- Розглянути напрямки використання фінансових ресурсів підприємства;
- Провести загальну характеристику фінансово-економічного стану підприємства;
- Дати оцінку стану фінансових ресурсів підприємства;
- Надати напрями оптимізації джерел формування фінансових ресурсів підприємства.

Об'єктом дослідження є фінансові ресурси підприємства

Предметом дослідження в курсовій роботі є фінансові ресурси підприємства що аналізуються на прикладі ТОВ «Три ведмеді».

Методи дослідження. У процесі написання курсової роботи було використано загальнонаукові методи дослідження, а саме: аналіз та синтез, узагальнення, , а також метод класифікації, конкретизації, моделювання (діаграми, схеми)), економіко-математичний (розрахунки) та емпіричні (аналіз документів) тощо.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти України, матеріали офіційних сайтів, державних статистичних органів України, науково-практичних конференцій, семінарів, періодичних видань; річні статистичні та фінансові звіти; наукові дослідження вітчизняних і зарубіжних учених.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та види фінансових ресурсів підприємства

Фінансові ресурси - одне з базових понять корпоративних фінансів. Його особливість полягає в тому, що воно завжди в формі грошей, має розподільчий характер і відображає формування та використання різних видів прибутку і накопичень підприємства. Термін "фінансові ресурси" має багато визначень, але серед економістів немає єдиної думки.

У фаховій літературі під фінансовими ресурсами найчастіше розуміють грошові фонди, що створюються в процесі розподілу, перерозподілу та використання створеного в державі валового внутрішнього продукту в довгостроковій перспективі (Бердар, 2015).

Значна група авторів, зокрема Бойко Є. М., трактує фінансові ресурси підприємства, як грошові кошти, що знаходяться в розпорядженні підприємства; І. Бланк підкреслює, що ці кошти формуються для фінансування майбутнього розвитку підприємства (Бойко, 2021).

Слід відзначити трактування фінансових ресурсів, запропоноване О. О. Ковтуном (Ковтун, 2011). На відміну від інших економістів, які розуміють під фінансовими ресурсами грошові доходи, виручку, нагромадження у фондovій і нефондовій формах, Ковтун трактує фінансові ресурси підприємства як грошовий капітал, вкладений у підприємство для отримання доходу та прибутку. Це пояснюється тим, що сьогодні термін "грошові кошти" (як організаційна форма грошових потоків у корпоративній звітності) замінюється терміном "капітал".

За словами М. Бердара, "в ринковій економіці фінансисти зазвичай оперують поняттям "капітал". Капітал - це вид фінансових ресурсів" (Бердар, 2008). Однак він стверджує, що в корпоративній фінансовій звітності фінансові ресурси представлені власним капіталом та зобов'язаннями компанії. Іншими

словами, він говорить про капітал лише як про власний капітал підприємства (розділ пасиву балансу).

Основна відмінність між власним капіталом і фінансовими ресурсами полягає в тому, що в будь-який момент часу фінансові ресурси є більшими, ніж власний капітал підприємства. Водночас, якщо "фінансові ресурси" дорівнюють "власному капіталу", то суб'єкт господарювання не має фінансових зобов'язань".

З цієї причини деякі науковці ототожнюють фінансові ресурси з капіталом, а іноді використовують одне поняття замість іншого. Наприклад, В. Опалін розглядає фінансові ресурси як суму коштів, інвестованих в основні та оборотні активи підприємства.

Аналіз наведених вище визначень поняття "фінансові ресурси підприємства" свідчить про те, що серед українських та зарубіжних науковців досі немає єдиної думки щодо визначення цього терміну та його ролі у функціонуванні будь-якого підприємства. А саме, "фінансові ресурси підприємства - це грошові кошти, що знаходяться в розпорядженні підприємства і класифікуються за двома критеріями:

- за їх видами та складом;
- за джерелами їх виникнення (формування).

Вони спрямовані на покриття витрат розширеного відтворення, виконання фінансових зобов'язань перед фізичними та юридичними особами, а також на економічне стимулювання. Фінансові ресурси підприємств характеризуються певними особливостями грошових відносин і залежать від основного розподілу вартості валового внутрішнього продукту, грошових доходів та формування і використання розподілених фондів. Здатність виконувати функцію засобу платежу та рівень ліквідності активів є характеристиками, що визначають їх приналежність до фінансових ресурсів. Систематизуємо основні складники фінансових ресурсів підприємств (рис. 1.1).

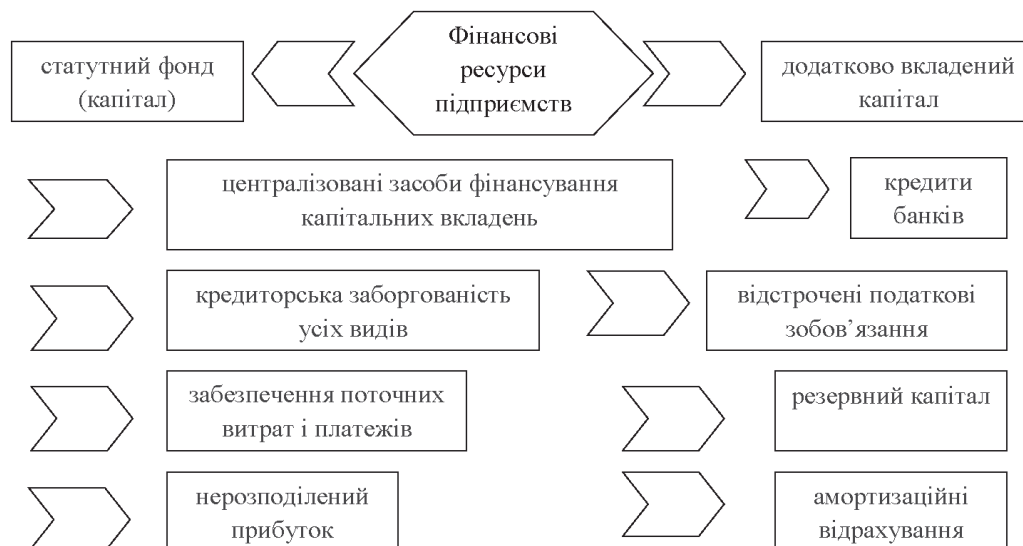

Рис. 1.1. Складники фінансових ресурсів підприємств

Основними ознаками, притаманними фінансовим ресурсам, є те, що їх формування та використання відбувається на основі нормативно-правового забезпечення, а також те, що фінансові ресурси належать до різних організаційно-правових форм або сконцентровані в учасників фінансового ринку (наприклад, банківських установах, інвестиційних фондах, компаніях спільного інвестування). Основними напрямками використання фінансових ресурсів є відтворення підприємства, соціальне забезпечення працівників та задоволення інших потреб підприємства. Фінансові ресурси підприємства мають наступні характеристики:

- фінансові ресурси мають стадію утворення;
- фінансові ресурси відображають ставлення до власності;
- фінансові ресурси мають джерела формування і цілі використання;
- від джерел формування та напрямів використання залежить

структура фінансових ресурсів підприємства (Гриньова, 2004).

Необхідність ефективного розвитку фінансово-господарської діяльності визначає розмір, склад і структуру фінансових ресурсів організації. Від обсягу фінансових ресурсів залежить фінансування процесу розширення та відтворення, виконання фінансових зобов'язань перед бюджетом, банками, страховими та іншими організаціями, а також соціально-економічний

розвиток підприємства в цілому. Достатня забезпеченість фінансовими ресурсами та їх ефективне використання визначає фінансовий стан підприємства з точки зору платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості. Інноваційний розвиток підприємств потребує комплексного дослідження питань фінансування, зокрема, процесу формування та використання фінансових ресурсів як основи фінансового забезпечення господарської діяльності підприємства.

Сучасне ринкове середовище та активізація підприємницької діяльності вимагають нових підходів до формування, розподілу та використання фінансових ресурсів як основи фінансового забезпечення господарської діяльності підприємств. Тому все більшого значення набуває науковий підхід до дослідження процесів управління фінансовими ресурсами підприємств, зокрема їх класифікації з метою оптимізації джерел їх формування та ефективного використання у фінансово-господарській діяльності підприємств.

Обсяг та ефективність виробництва визначаються розміром, складом і структурою фінансових ресурсів підприємства. Тому збільшення частки власних ресурсів позитивно впливає на фінансову діяльність підприємства.

Висока частка позикових коштів ускладнює фінансову діяльність підприємств і знижує їх ліквідність, платоспроможність і фінансову стійкість, оскільки потрібні додаткові витрати на виплату відсотків за банківськими кредитами, дивідендів по акціях і відсотків по облігаціях. Тому в кожному конкретному випадку доцільність залучення додаткових фінансових ресурсів має бути детально вивчена.

Враховуючи важливість класифікації фінансових ресурсів та з метою контролю за їх формуванням і використанням, пропонуємо класифікацію фінансових ресурсів підприємства, яка допоможе обрати правильне співвідношення між власними та позиковими коштами, зміцнити фінансовий стан підприємства та налагодити ефективний механізм управління.

1.2. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств

Корпоративні фінанси відіграють важливу роль у структурі відносин на фінансовому ринку. Вони найчастіше використовуються у виробничих секторах, які генерують певні товари та послуги, валовий внутрішній продукт та національний дохід. Крім того, значна частина державних фінансів формується через механізм оподаткування.

Іншими словами, фінанси підприємств - це система грошових фондів на мікрорівні, рух коштів, скоординований спеціальними прийомами, інструментами і методами для забезпечення підготовки і здійснення виробництва, реалізації продукції, отримання доходу, виручки і прибутку, а також для забезпечення економічного розвитку.

Фінансові ресурси підприємств мають такі характеристики:

- поетапність формування;
- відображення ставлення до власності;
- наявність джерел формування;
- чіткість визначення структури фінансових ресурсів підприємства;
- конкретність цілей використання (Бердар, 2015).

Оптимальне структурування фінансових ресурсів організації вимагає використання фінансової функції для забезпечення коштів на покриття необхідних витрат і отримання відповідного доходу, що є основним завданням цих структур.

Сьогодні організації самі обирають, як акумулювати та використовувати свої фінансові ресурси. Для того, щоб розробити ефективні способи управління цим процесом, необхідна систематизована класифікація грошових ресурсів.

Існують такі класифікації фінансових ресурсів:

- за формою залучення інвестицій: фінансова форма; матеріальна форма; нематеріальна форма;

- за джерелами виникнення: власні (статутний фонд, валовий дохід, амортизаційні відрахування прибутку тощо); залучені (кошти, мобілізовані на фінансовому ринку, отримані кредити, пайові внески);
- за формами власності: державні, приватні;
- за організаційно-правовими сторонами діяльності: індивідуальні, акціонерні, пайові;
- за інвестиційними об'єктами: основні, оборотні;
- за формами в процесі кругообігу: виробнича форма, товарна форма, грошова форма (Боронос, 2010).

Принципи організації фінансів є важливими для сучасних економічних відносин, оскільки вони сприяють створенню системи відтворення, яка б гарантувала не тільки її стійкість, а й умови для розвитку (табл. 1.1). Реалізація цих основних засад має сприяти розробленню фінансової політики та формуванню системи контролю за фінансовими ресурсами окремих підприємств, яка має базуватися на загальних ознаках.

Фінансові ресурси мають такі характеристики:

1) Є предметом фінансового менеджменту та ключовим елементом впливу фінансового менеджменту на підприємствах. Особлива увага приділяється фінансовому менеджменту у виробничо-господарській діяльності підприємств.

2) Джерела ризику. У бізнесі завжди існує взаємозв'язок між ризиком і прибутком. Фінансовий ризик є невід'ємною частиною фінансово-господарської діяльності, а фінансові ресурси-джерелом невизначеності. Чим вищий прибуток, тим вищий рівень ризику.

Таблиця 1.1

Принципи організації фінансів підприємств (Малій, 2021)

Принципи	Сутність	Можливості
Принцип господарської та юридичної самостійності	Право на використання власних і прирівняних до них коштів та ресурсів, відповідальність за їх розподіл та використання.	Зосередження фінансових ресурсів на найважливіших напрямках виробничо- господарської

		діяльності, підвищення їх маневреності.
Принцип відповідальності за результати господарської діяльності	Фінансовий результат у суб'єкта господарювання є основним показником діяльності як керівництва, так і всього колективу.	Встановлення рівня відповідальності керівника та заміни за потреби.
Принцип фінансового планування	Планування визначає рух грошових потоків на поточний період і в перспективі, передбачає отримання й напрями використання грошових коштів.	Забезпечення планування фінансового результату.
Принцип мінімізації фінансових витрат	Передбачення повного фінансування витрат за оптимального використання фінансових ресурсів.	Виявлення резервів зниження витрат задля максимізації доходу.
Принцип фінансових резервів	Передбачення процесу формування фінансових резервів на підприємстві. Фінансові резерви сприяють стабільній виробничо-господарській діяльності в умовах постійних змін ринкової кон'юнктури, а також в разі виникнення ризиків.	Створення в необхідному та цілком достатньому розмірі фінансових резервів, забезпечення підприємству позитивного іміджу на ринку.
Принцип фінансової дисципліни	Підприємство має повністю та своєчасно сплачувати фінансові зобов'язання перед банківськими установами, партнерами, органами влади, різними фондами, зокрема перед своїми працівниками.	Вчасне здійснення розрахунків за зобов'язаннями, те, що власні кошти окупаються.
Принцип самоокупності	Підприємство забезпечує покриття всіх витрат за рахунок отриманих результатів від своєї власної діяльності.	Забезпечення відтворення виробництва, кругообіг грошових ресурсів.
Принцип розподілу коштів	Чітке розмежування коштів, які задіяні в обслуговуванні обігу підприємства, на власні та позикові (наприклад, кредити банку).	Відстеження потреби в позикових коштах, раціональний розподіл власних грошових ресурсів.
Принцип прибутковості	Витрати підприємства покриваються отриманим доходом, включаючи приріст.	Формування джерел надходжень для розширеного відтворення та соціального розвитку.
Принцип розмежування основної та інвестиційної діяльності підприємства	Визначення питомої ваги доходів від основної та інвестиційної діяльності.	Аналіз результативності використання інвестицій та їх доцільності.
Принцип фінансового співвідношення термінів	Забезпечення мінімальної різниці в часі між отриманням та використанням коштів, що особливо важливо в умовах інфляції та зміни курсів валют.	Оперативне вирішення фінансових питань.

3) У процесі виробничо-господарської діяльності постійно виникають борги та зобов'язання перед державою, інвесторами, власниками, кредиторами тощо,

які є джерелом погашення заборгованості. Такі борги необхідно погашати в найкоротші терміни, як правило, за рахунок фінансових ресурсів.

Формування власних і позикових коштів має важливе значення для фінансового менеджменту. Тому необхідно проаналізувати використання коштів у попередньому та поточному фінансовому році. Потім необхідно визначити, скільки власних коштів можна залучити з внутрішніх доходів (наприклад, амортизація, нерозподілений прибуток) та зовнішніх доходів (наприклад, капітал, додатковий капітал, благодійні пожертви).

Підприємства можуть збільшити свої прибутки за рахунок зменшення виробничих та маркетингових витрат, збільшення обсягу реалізованої продукції та зменшення втрат через брак.

Управління фінансовими ресурсами можна узагальнено поділити на такі основні напрями.

- Аналіз планування майнового стану та фінансових результатів діяльності підприємства. Це здійснюється шляхом оцінки активів і фінансових ресурсів підприємства, пошуку інших можливостей додаткового фінансування, визначення обсягу фінансових ресурсів, необхідних для стабілізації поточного економічного рівня підприємства і розширення відтворення, а також розробки системи контролю за ефективністю розподілу і використання грошових коштів.

- Забезпечення компанії достатніми фінансовими ресурсами. Це включає визначення підходу до управління фінансовими ресурсами компанії, оцінку необхідної суми, форму забезпечення (короткострокові або довгострокові кредити, грошові кошти), спосіб мобілізації фінансових ресурсів, терміни забезпечення, ступінь доступності, рівень ризику і розмір витрат, пов'язаних з отриманням певних видів фінансових ресурсів (формальні і неформальні методи отримання фінансування, процентні ставки). Нижче наведені деякі з ключових питань, які потребують вирішення.

Раціональний розподіл і витрачання фінансових ресурсів в рамках розробленої стратегії управління активами, капіталом та інвестиціями.

1.3. Методика оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства

Методи оцінки ефективності використання фінансових ресурсів є одним з найважливіших елементів системи управління підприємством. Користувачі даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що відображають фінансові ресурси, по-різному використовують методи фінансового аналізу для прийняття бізнес-рішень. На багатьох підприємствах фахівці не можуть ґрунтовно проаналізувати фінансовий стан підприємства та визначити напрямки його розвитку і уникнути небажаних відхилень від нормального ходу бізнесу. Крім того, не існує об'єктивно визначеного переліку параметрів, що підлягають оцінці. Також не існує чітко визначеної процедури розрахунку фінансових коефіцієнтів для більш повного аналізу діяльності підприємства. Оптимальні та стандартизовані значення фінансових показників у різних авторів різняться, крім того, фінансові коефіцієнти, які за змістом є однаковими, мають різні умовні позначення та назви. Такої ситуації можна було б уникнути, якби існувала чітка методика аналізу формування та використання фінансових ресурсів підприємства на основі поточної фінансової звітності підприємства.

Аналіз формування та використання фінансових ресурсів підприємства слід проводити за такими етапами:

- аналіз формування фінансових ресурсів у розрізі джерел власних і позикових коштів підприємства та деталізація кожного джерела;
- аналіз використання фінансових ресурсів у розрізі необоротних і оборотних активів; аналіз ліквідності балансу підприємства.

Аналіз фінансових ресурсів починається з попередньої оцінки розподілу фінансових ресурсів на власні та позикові кошти. Подальший аналіз вимагає

детального вивчення як власних, так і позикових фінансових джерел, яке повинно проводитися в розрізі кожної статті балансу.

Повнота і глибина дослідження формування фінансових ресурсів значною мірою може бути досягнута шляхом доповнення структурного аналізу параметричним аналізом. Аналіз джерел формування фінансових ресурсів підприємства за допомогою параметрів знаходить своє відображення у фінансових коефіцієнтах.

Згідно з дослідженнями в економічній літературі, під час параметричного аналізу пасиву балансу розраховують такі показники:

- коефіцієнт фінансової незалежності;
- коефіцієнт фінансової залежності; коефіцієнт фінансового ризику;
- коефіцієнт маневреності власного капіталу;
- коефіцієнт залучення довгострокового позикового капіталу;
- коефіцієнт фінансової стійкості;
- коефіцієнт фінансової стабільності;
- коефіцієнт структури позикового капіталу.

Коефіцієнт фінансової незалежності (коефіцієнт концентрації капіталу, коефіцієнт автономії) характеризує частку власних коштів (власного капіталу) в загальній сумі коштів, вкладених в діяльність підприємства.

Цей коефіцієнт розраховується, як відношення власного капіталу до валюти балансу (підсумок розділу I балансу : валюта балансу). Чим вище значення цього коефіцієнта, тим більш фінансово стійким, стабільним і більш незалежним від зовнішніх кредиторів є підприємство. Кредитори більш схильні інвестувати в компанії з високим коефіцієнтом власного капіталу, через їхню здатність погашати борги за рахунок власних коштів.

Протилежністю коефіцієнту фінансової незалежності, є коефіцієнт фінансової залежності. Добуток цих коефіцієнтів дорівнює. Коефіцієнт фінансової залежності розраховується як відношення валюти балансу до власного капіталу. Динамічне зростання цього показника свідчить про

збільшення частки позикових коштів у фінансуванні компанії, що означає втрату⁷ фінансової незалежності. Якщо його значення знижується до одиниці (100 %), то це свідчить про повне самофінансування і навпаки, якщо перевищує одиницю.

Коефіцієнт фінансового ризику показує співвідношення залучених коштів і власного капіталу. Цей коефіцієнт дає найширшу оцінку фінансової стійкості. Він показує, скільки одиниць залучених коштів припадає на кожен одиницю власних. Чим більше динаміка росту цього коефіцієнту, тим більша залежність підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів, що свідчить про зниження фінансової стійкості, і навпаки. Оптимальне значення - Кф.р 0,5. Критичне значення - 1.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, частину власного оборотного капіталу, що перебуває в обороті, тобто формі, що дає змогу вільно керувати цими коштами, а яка капіталізована. Розраховують як відношення власного оборотного капіталу компанії до власних джерел фінансування.

Інформацію для розрахунку цього коефіцієнта беруть з пасиву Балансу та розрахункові дані, що показують величину⁷ власних оборотних коштів. Величину власного капіталу підприємства відображають у розд. I пасиву Балансу, тоді як величину⁷ власних оборотних коштів треба розрахувати. Цей показник характеризує частину⁷ власного капіталу підприємства, яка є джерелом покриття його поточних активів. Його розраховують двома способами:

- як різницю між сумою власного капіталу та сумою необоротних активів: $K_v = \text{Підсумок розд. I пасиву Балансу} - \text{Підсумок розд. I активу Балансу}$

- як різницю суми оборотних активів і суми власного капіталу $K_v = (\text{Підсумок розд. II активу Балансу} + \text{Підсумок розд. III активу Балансу}) - (\text{Підсумок розд. II пасиву Балансу} + \text{Підсумок розд. III пасиву Балансу} + \text{Підсумок розд. IV пасиву Балансу} + \text{Підсумок розд. V пасиву Балансу})$.

Коефіцієнт фінансової стабільності рахується як відношення власного капіталу та залученого.

Коефіцієнт фінансової стійкості - вказує питому вагу власних джерел та залучених на тривалий строк коштів у загальних витратах підприємства, які воно може використати у своїй поточній діяльності без втрат для кредиторів.

Тобто, для аналізу формування і використання фінансових ресурсів потрібно скористатися системою показників, що допоможуть дізнатися реальний стан фінансових ресурсів за допомогою яких можливо зробити прогноз на майбутній рік.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «ТРИ ВЕДМЕДІ»

2.1. Загальна характеристика організаційно-економічної діяльності ТОВ «Три ведмеді»

ТОВ «Три Ведмеді» зареєстроване 22 роки тому Дмитром Ігоровичем Ушмаєвим і являє собою українське виробничо-торгове підприємство, що зосереджене на виробництві морозива та заморожених напівфабрикатів (ЗНФ). На сьогоднішній день центральний офіс підприємства знаходиться у Києві, а виробничі потужності - у м. Бердичів (Житомирська область) [36].

Відповідно до статей 55 та 63 Господарського Кодексу України ТОВ «Три Ведмеді» характеризується наступним чином:

- 1) форма власності - приватне підприємство;
  - за приналежністю капіталу в статутному фонді - змішане підприємство або підприємство з іноземними інвестиціями (92,30% у статутному капіталі ТОВ «Три Ведмеді» належить іноземній компанії);
  - за способом утворення статутного фонду - корпоративне підприємство (ТОВ «Три Ведмеді» створене двома засновниками);
  - за кількістю працюючих – велике (середня кількість працівників у 2023 році становить 517 осіб, річний дохід - 1 085 794 000 грн);
  - за ціллю функціонування - комерційне підприємство (ТОВ «Три Ведмеді» має на меті отримання прибутку).

У 2003 році було створено та зареєстровано ТМ «Три Ведмеді», відкрито цех з виробництва заморожених напівфабрикатів (ЗНФ), таких як, пельмені та вареники із різними начинками. У 2007 - придбано майновий комплекс колишнього заводу та початок реконструкції. Під час свого функціонування ТОВ «Три Ведмеді» постійно нарощує обсяг виробничих потужностей, оновлює обладнання та автоматизує процеси, що дозволяє задовольняти попит на ринку.

Наразі ТОВ «Три Ведмеді» випускає товари під такими торговими марками: Три Ведмеді, Монасо, Моржо, Главхолод, Мішутка, Від Шефа,

за розрахунками:									
з бюджетом	367,7	0,28	130	0,07	79	0,04	-288,7	-78,52	- 0,25
за виданими авансами	3793,3	2,93	10975	6,14	5255	2,42	1461,7	38,53	- 0,52
із внутрішніх розрахунків	418	0,32	662	0,37	0	0,00	-418	- 100,00	- 0,32
Інша поточна дебіторська заборгованість	2111,2	1,63	241	0,13	1091	0,50	-1020,2	-48,32	- 1,13
Грошові кошти та їх еквіваленти:									
в національній валюті	2680,3	2,07	2488	1,39	8716	4,01	6035,7	3,25 р.б.	1,93
в іноземній валюті	75,2	0,06	8	0,00	1517	0,70	1441,8	20,17 р.б.	0,64
Інші оборотні активи	118,9	0,09	77	0,04	231	0,11	112,1	94,28	0,01
Усього за розділом II	48103,8	37,20	73479,9	41,12	78216	35,96	30112,2	62,60	- 1,24
Баланс	129294	100,00	178690	100,00	217482	100,00	88187,6	68,21	0,00

Дані таблиці показують, що у 2023 р. у порівнянні з 2021 р. загальна вартість активів підприємства збільшилася на 88187,6 тис. грн., що становить 68,21%. Дане збільшення було досягнуте в першу чергу за рахунок основних засобів на 36609 тис. грн. (49,17%). Збільшилася і вартість виробничих запасів на 453,4 тис. грн., готової продукції на 77,14% та товарів в 4,37 раз.

Негативним є зростання дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги у 2023 р. порівняно з 2021 р. на 15259,9 тис. грн. та дебіторської заборгованості за виданими авансами на 1461,7 тис. грн. Негативним для підприємства є і наявність резервів сумнівних боргів у сумі 258 тис. грн., що на 142,6 тис. грн. більше ніж у 2021 р. Дебіторська заборгованість з бюджетом, із внутрішніх розрахунків та інша поточна дебіторська заборгованість зменшилися відповідно на 28,7 тис. грн., 418 тис. грн. та на 1020,2 тис. грн.

Про покращення платоспроможності та фінансової стійкості підприємства свідчить зростання грошових коштів підприємства як національній, так і в іноземній валюті відповідно в 3,25 раз та 20,17 раз. Спостерігається зменшення нематеріальних активів підприємства на 301,2 тис.

грн., або на 43,2%.

У структурі активів підприємства також відбулися зміни. Знизилася частка нематеріальних активів в загальній вартості активів на 0,36 пунктів структури, це говорить про зниження інвестиційної діяльності підприємства. Негативним є збільшення незавершеного будівництва на підприємстві на 8,25 п.с., так як даний актив не бере участь у виробничому обороті. Зменшилася частка основних засобів на 6,52 п.с. Зменшилася частка виробничих запасів на 2,71 п.с., це є позитивним у діяльності підприємства, оскільки вони не є ліквідними, а от готової продукції збільшилася на 0,18 п.с., товарів на 1,8 п.с. Зросла питома вага дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 0,06 п.с.

Аналіз динаміки та структури джерел формування активів наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Динаміка і структура пасивів балансу ТОВ «Три ведмеді» за 2021–2023 рр.

Назва статті	2021р.		2022р.		2023р.		Відхилення 2023 до 2021 рр.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+/-	%	П. с.
I. Власний капітал									
Статутний капітал	1393,2	1,08	1393,2	0,78	1393	0,64	-0,2	-0,01	-0,44
Інший додатковий капітал	16554,9	12,80	16554,9	9,26	16555	7,61	0,1	0,00	-5,19
Резервний капітал	4524,1	3,50	4524,1	2,53	4406	2,03	-118,1	-2,61	-1,47
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	72386,5	55,99	91425,1	51,16	116297	53,47	43910,5	60,66	-2,51
Усього за розділом I	94858,7	73,37	113897	63,74	138651	63,75	43792,3	46,17	-9,61
II. Забезпечення наступних витрат і платежів									
Цільове фінансування	5146	3,98	5146	2,88	5146	2,37	0	0,00	-1,61
Усього за розділом II	5146	3,98	5146	2,88	5146	2,37	0	0,00	-1,61
IV. Поточні зобов'язання									
Короткострокові кредити банків	4675,6	3,62	18708,5	10,47	36782	16,91	32106,4	7,87 п.б.	13,30
Кредиторська заборгованість за товари, роботи,	12780,4	9,88	27083,5	15,16	23724	10,91	10943,6	85,63	1,02

послуги									
Поточні зобов'язання за розрахунками:									
з одержаних авансів	480,8	0,37	278,1	0,16	295	0,14	-185,8	-38,64	-0,24
з бюджетом	522,9	0,40	1384,9	0,78	2537	1,17	2014,1	4,85 п.б.	0,76
зі страхування	353,5	0,27	627,6	0,35	367	0,17	13,5	3,82	-0,10
з оплати праці	942,6	0,73	1424	0,80	949	0,44	6,4	0,68	-0,29
із внутрішніх розрахунків	4998	3,87	5152	2,88	4076	1,87	-922	-18,45	-1,99
Інші поточні зобов'язання	4535,9	3,51	4488,3	2,51	4955	2,28	419,1	9,24	-1,23
Усього за розділом IV	29289,7	22,65	59646,9	33,38	73685	33,88	44395,3	151,57	11,23
Баланс	129294	100,00	178690	100,00	217482	100,00	88187,6	68,21	0,00

За даними пасиву балансу видно, що протягом 2021–2023 рр. обсяг статутного та іншого додаткового капіталу є сталим та становить відповідно 1393,2 тис. грн. та 16554,9 тис. грн. Резервний капітал підприємства зменшився на 118,1 тис. грн. Нерозподілений прибуток збільшився на 60,66%. На підприємстві у 2023 р. короткострокові кредити банку збільшилися в 7,87 раз, кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги збільшилася на 85,63%, що є негативним у діяльності підприємства. Поточні зобов'язання за розрахунками зросли на 926,2 тис. грн. (12,69%). На підприємстві має місце цільове фінансування у обсязі 5146 тис. грн. протягом 2021–2023 рр.

Структурні зрушення в пасиві балансу підприємства можна охарактеризувати наступним чином. Зменшилася питома вага власного капіталу на 9,61 п.с., а частка поточних зобов'язань збільшилася на 11,23 п.с. Дана ситуація є негативною у діяльності підприємства і свідчить про зростання його залежності від кредиторів та інвесторів.

Дослідимо зміну у структурі власного капіталу ТОВ «Три ведмеді» в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз структури власного капіталу ТОВ «Три ведмеді»
у 2022-2023 рр.

Показник	2022 р.		2023 р.		Відхилення 2023 р. від 2022 р.	
	тис. грн.	Пит.	тис. грн.	Пит.	тис.	Пит.

		вага, %		вага, %	грн.	вага, %
Статутний капітал	1393	1,22	1393	1,00	0	-0,22
Додатковий вкладений капітал	16555	14,53	16555	11,94	0	-2,59
Інший додатковий капітал	4524	3,97	4406	3,18	-118	-0,79
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	91425	80,27	116297	83,88	24872	3,61
Усього за розділом I	113897	100,00	138651	100,00	24754	0,00

У загальному через прибуткову діяльність ТОВ «Три ведмеді» збільшило власний капітал з 2022 р. по 2023 р. за рахунок нерозподіленого прибутку на 24872 тис. грн., що становить на 3,61% більше структури власного капіталу. Інший додатковий капітал підприємства зменшився на 118 тис. грн., а його частка у власному капіталу знизилася на 0,79 п.с.

Проведемо аналіз залученого капіталу на ТОВ «Три ведмеді» у 2021-2023 рр. у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз структури залученого капіталу ТОВ «Три ведмеді» за 2021-2023 рр.

Показник	2021 р.		2022 р.		2023 р.		Відхилення 2023 р. від 2021 р.	
	тис. грн.	Пит. вага, %	тис. грн.	Пит. вага, %	тис. грн.	Пит. вага, %	тис. грн.	Пит. вага, %
Забезпечення наступних витрат і платежів	5146	14,94	5146	7,94	5146	6,53	0	-8,42
Поточні зобов'язання	29289,7	85,06	59646,9	92,06	73685	93,47	44395,3	8,42
Доходи майбутніх періодів	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Сума	34435,7	100,00	64792,9	100,00	78831	100,00	44395,3	0,00

Аналіз, наведений у табл. 2.4, свідчить про збільшення залученого капіталу у 2023 році порівняно до 2021 р. на 44395,3 тис. грн. Дане збільшення відбулось за рахунок збільшення поточних зобов'язань на 44395,3 тис. грн.

Згідно табл. 2.5, основну частку поточної заборгованості у 2023 р. становлять короткострокові кредити банків – 49,92%, що на 33,95 пунктів більше ніж у 2021 році.

Таблиця 2.5

Аналіз структури поточних зобов'язань ТОВ «Три ведмеді» за 2021-2023 рр.

Показник	2021 р.		2022 р.		2023 р.		Відхилення 2023 р. від 2021 р.	
	тис. грн.	Пит. вага, %	тис. грн.	Пит. вага, %	тис. грн.	Пит. вага, %	тис. грн.	Пит. вага, %
Короткострокові кредити банків	4675,6	15,96	18708,5	31,37	36782	49,92	32106,4	33,95
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Векселі видані	0	0,00	500	0,84	0	0,00	0	0,00
Кредиторська заборгованість за товарами, роботами, послугами	12780,4	43,63	27083,5	45,41	23724	32,20	10943,6	-11,44
Поточні зобов'язання за розрахунками:		0,00		0,00		0,00	0	0,00
з одержаних авансів	480,8	1,64	278,1	0,47	295	0,40	-185,8	-1,24
з бюджетом	522,9	1,79	1384,9	2,32	2537	3,44	2014,1	1,66
з позабюджетних платежів	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
зі страхування	353,5	1,21	627,6	1,05	367	0,50	13,5	-0,71
з оплати праці	942,6	3,22	1424	2,39	949	1,29	6,4	-1,93
з учасниками	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
із внутрішніх розрахунків	4998	17,06	5152	8,64	4076	5,53	-922	-11,53
Інші поточні зобов'язання	4535,9	15,49	4488,3	7,52	4955	6,72	419,1	-8,76
Сума	29289,7	100,00	59646,9	100,00	73685	100,00	44395,3	0,00

Взагалі збільшення поточних зобов'язань у 2021-2023 рр. відбулось на 44395,3 тис. грн., в основному за рахунок збільшення короткострокової заборгованості на 32106,4 тис. грн., поточних зобов'язань за розрахунками з бюджетом на 2014,1 тис. грн., кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги на 10943,6 тис. грн.

На ряду зі збільшенням певних статей спостерігається зменшення розрахунків з одержаних авансів на 185,8 тис. грн., із внутрішніх розрахунків на 922 тис. грн.

Готже, стосовно впливу факторів на структуру капіталу ТОВ «Три ведмеді» робимо висновок, що на нього, так як і на загальну діяльність підприємства впливають усі негативні явища як в економічній, так і в

політичній та соціальній сферах життя держави – інфляційні процеси, зниження обсягів виробництва, заборгованість заробітної плати та соціальних виплат населенню, недостатнє фінансування бюджетної сфери.

Статутний капітал за аналізований період був стабільним – 1393 тис. грн. В 2023 р. підприємство активно залучає короткострокові кредити банків, які зросли в 7,87 раз. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги в 2023 р. зросла на 85,63%. Найбільшу частку в структурі джерел фінансування в 2023 р. складає власний капітал – 63,75%.

2.2. Стан фінансових ресурсів у ТОВ «Три ведмеді» та ефективність їх використання

Стан фінансових ресурсів підприємства передбачає оцінку платоспроможності, фінансової стійкості та показників ефективності.

Платоспроможність – можливість підприємства вчасно задовольнити платіжні зобов'язання.

Показник власних оборотних коштів характеризує частину власного капіталу підприємства, що є джерелом покриття його поточних активів. Він характеризує свободу маневру і фінансову стійкість підприємства з позиції короткострокової перспективи.

Ліквідність – здатність підприємства перетворити свої активи в грошові кошти для покриття боргових зобов'язань (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Показники ліквідності та платоспроможність ТОВ «Три ведмеді» за 2021–2023 рр.

Показник	Норматив	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023/2021 рр., +/-
1. Коефіцієнт покриття	> 2	1,64	1,23	1,06	-0,58
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 1	1,10	0,74	0,74	-0,37
3. Показник абсолютної ліквідності	> 0,2	0,094	0,042	0,139	0,045

4. Частка оборотних засобів в активах підприємства	–	37,20	41,12	35,96	–1,24

Дані таблиці свідчать про неплатоспроможність підприємства. Коефіцієнт покриття у 2023 р. зменшився на 0,58 од., до того ж його значення не відповідає нормативному.

Це свідчить про брак оборотних активів для покриття поточних зобов'язань. Коефіцієнт швидкої ліквідності менший за нормативний і порівняно з 2021 р. зменшився на 0,37 од. Це є негативним у діяльності підприємства і свідчить про те, що підприємство не має змоги покрити свої поточні зобов'язання навіть за рахунок очікуваних надходжень за відвантажену продукцію. Показник абсолютної ліквідності збільшився на 0,045 од. це свідчить про збільшення грошових коштів на підприємстві, але показник не відповідає нормативу, тобто підприємство не зможе покрити свої зобов'язання при першій необхідності. Зменшилася частка оборотних засобів в активах підприємства на 1,24 пункти. Отже, ТОВ «Три ведмеді» є неліквідним та неплатоспроможним підприємством.

Фінансова стійкість підприємства означає його платоспроможність вчасно з дотриманням умови фінансової рівноваги між власними та залученими засобами.

Фінансова стійкість підприємства передбачає, що ресурси, вкладені в підприємницьку діяльність, повинні окупитися за рахунок грошових надходжень, а отриманий прибуток забезпечувати самофінансування та незалежність підприємства від зовнішніх джерел формування активів (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Показники фінансової стійкості ТОВ «Три ведмеді» за 2021–2023 рр.

Показники	Норматив	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023 до 2021 рр., +/-
1. Коефіцієнт автономії	> 0,5	0,73	0,64	0,64	–0,10
2. Коефіцієнт фінансової залежності	< 2	1,36	1,57	1,57	0,21
3. Коефіцієнт фінансової стійкості	> 1	3,24	1,91	1,88	–1,36
4. Коефіцієнт співвідношення	–	0,31	0,52	0,53	0,22

залученого і власного капіталу					
5. Коефіцієнт стійкості фінансування	0,8–0,9	0,77	0,67	0,66	–0,11
6. Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	> 0,1	0,28	0,12	–0,01	–0,29
7. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	< 0,5	0,23	0,33	0,34	0,11
8. Коефіцієнт страхування бізнесу	> 0,2	0,03	0,03	0,02	–0,01

Дані таблиці показують, що підприємство достатньо забезпечене власним капіталом та є фінансово стійким. Про це свідчить коефіцієнт автономії, який відповідає нормативному значенню, але у 2023 р. порівняно з 2021 р. він зменшився на 0,1 од. Коефіцієнт фінансової залежності збільшився на 0,21 од, що характеризує збільшення питомої ваги залучених коштів у фінансування підприємства. Про збільшення залученого капіталу свідчить також збільшення коефіцієнта співвідношення залученого і власного капіталу на 0,22 од. Коефіцієнт стійкості фінансування у 2023 р. становить 0,66, тобто підприємство фінансується за рахунок нестійких джерел формування капіталу.

У 2023 р. підприємству недостатньо власних коштів для фінансування оборотних активів, так як коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами має від'ємне значення. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу збільшився на 0,11 од. Коефіцієнт страхування бізнесу зменшився на 0,01 од.

Можна зробити висновок, що підприємство має стійкий фінансовий стан, але в динаміці спостерігається його погіршення. У 2023 р. спостерігається збільшення залежності підприємства від зовнішніх кредиторів та інвесторів, що є негативним у його діяльності.

Середня величина заборгованості за банківськими кредитами ТОВ «Три ведмеді» розраховується або за даними фінансової звітності ф. № 1 «Баланс».

Як видно із фінансової звітності ТОВ «Три ведмеді» останніми роками використовує лише короткострокові кредити для розширення масштабів своєї діяльності.

Кредити, що використовувались в ТОВ «Три ведмеді» були направлені на поповнення оборотних фондів.

Даний аналіз розпочнемо з аналізу руху коштів. Аналіз руху коштів передбачає розрахунок передовсім сум надходжень та витрат у розрізі окремих видів діяльності, визначення загального залишку коштів на підприємстві за звітний період, порівняння даних звітної періоду з попереднім, вивчення причин зменшення надходжень і збільшення витрат.

Аналіз порівняння в динаміці і структурі грошових потоків щодо їх надходження і видатків за елементами непрямого методу розрахунку можна подати у вигляді табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Аналіз руху грошових коштів уТОВ «Три ведмеді» за 2021-2023 рр.

Показники (тис.грн.)	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023 до 2022 рр.	
				+/-	%
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	24899,8	27245,7	34684	9784,2	39,29
Коригування на:					
амортизацію необоротних активів	10756,9	13489,3	16079	5322,1	49,48
збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	-26,80	0	0	26,8	-100,00
збиток (прибуток) від неопераційної діяльності	339,6	46,8	681	341,4	100,53
Витрати на сплату відсотків	1069,3	1145,3	3961	2891,7	270,43
Прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах	37038,8	41927,1	55405	18366,2	49,59
Зменшення (збільшення):					
оборотних активів	9385,5	-25645,3	3001	-6384,5	-68,03
поточних зобов'язань	-3523,3	16333,9	-4035	-511,7	14,52
Грошові кошти від операційної діяльності	42901	32615,7	54371	11470	26,74
Сплачені:					
відсотки	1069,3	1145,3	3961	2891,7	270,43
податки на прибуток	7219,7	8207,1	10030	2810,3	38,93
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	34612	23263,3	40380	5768	16,66
Чистий рух коштів від операційної діяльності	34612	23263,3	40380	5768	16,66
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Реалізація:					
необоротних активів	453,7	1414,3	0	-453,7	-100,00
Отримані:					
відсотки	95,7	42,7	89	-6,7	-7,00
дивіденди	98,8	0	0	-98,8	-100,00

Показники (тис.грн.)	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023 до 2022 рр.	
				+/-	%
Інші надходження	1746	282	784	-962	-55,10
Придбання:					
фінансових інвестицій	0	0,7	0	0	–
необоротних активів	29766,2	39264,8	51495	21728,8	73,00
Інші платежі	4746	29,3	0	-4746	-100,00
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	-32136,3	-37555,8	-50622	-18485,7	57,52
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-32136,3	-37555,8	-50622	-18485,7	57,52
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Отримані позики	8099,9	61214,3	56419	48319,1	596,54
Погашення позик	10380,6	47181,4	38346	27965,4	269,40
Інші платежі	303,8	0	94	-209,8	-69,06
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	-2584,5	14032,9	17979	20563,5	–
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-2584,5	14032,9	17979	20563,5	–
Чистий рух коштів за звітний період	-108,8	-259,6	7737	7845,8	–
Залишок коштів на початок року	2837,5	2755,5	2496	-341,5	-12,04
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	26,8	0	0	-26,8	-100,00
Залишок коштів на кінець року	2755,5	2495,9	10233	7477,5	271,37

Від операційної діяльності рух грошових коштів збільшився протягом 2021-2023 рр. на 5768 тис. грн., або на 16,66%. Рух грошових коштів від інвестиційної діяльності є від'ємним і становить у 2023 р. -50622 тис. грн., що на 18485,7 тис. грн. (57,52%) менше ніж у 2021 р. Позитивним є рух грошових коштів від фінансової діяльності – 17979 тис. грн., а це на 20563,5 тис. грн. більше порівняно з 2021 р.

Чистий рух коштів за звітний період збільшився на 7845,8 тис. грн. і на кінець 2023 р. залишки грошових коштів на підприємстві становлять 10233 тис. грн..

Оцінка ділової активності передбачає визначення результатів діяльності господарюючого суб'єкта через застосування комплексної оцінки ефективності використання виробничих і фінансових ресурсів, які формують оптимальні співвідношення темпів росту й основних показників, а також обумовлюють проміжні й кінцеві результати діяльності.

Для визначення ефективності використання ресурсів підприємством необхідно провести аналіз його ділової активності (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Показники ділової активності ТОВ «Три ведмеді» за 2021–2023 рр.

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023 до 2021рр., +/-
1. Показник оборотності активів	1,93	1,84	1,82	-0,11
2. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	5,19	4,49	5,06	-0,13
3. Коефіцієнт оборотності запасів	16,42	11,16	16,58	0,16
4. Оборотність дебіторської заборгованості	8,64	8,08	9,03	0,38
5. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	8,52	5,53	5,37	-3,15
6. Тривалість обороту активів	186,48	195,13	197,74	11,26
7. Тривалість обороту оборотних активів	69,38	80,24	71,12	1,74
8. Тривалість обороту запасів	21,93	32,25	21,72	-0,21
9. Тривалість обороту дебіторської заборгованості	41,65	44,57	39,89	-1,76
10. Тривалість обороту кредиторської заборгованості	42,25	65,13	67,00	24,75
11. Тривалість операційного циклу	63,58	76,82	61,60	-1,97
12. Тривалість фінансового циклу	21,33	11,68	-5,39	-26,73

Розрахунки таблиці 2.9 показують, що у 2023 р. підприємство погіршило використання своїх ресурсів. Про це свідчить зменшення оборотності активів на 0,11 оборотів, оборотних активів – на 0,13 об., кредиторської заборгованості на 3,15. Оборотність дебіторської заборгованості зросла на 0,38 об. Також збільшилася оборотність запасів на 0,16 об.

В результаті цього збільшилася тривалість обороту активів на 11,26 днів, оборотних активів – на 1,74 дня, кредиторської заборгованості на 24,75 днів. Тривалість обертання запасів зменшилася на 0,21 днів, тривалість погашення дебіторської заборгованості зменшилася на 1,76 днів. Це позитивно вплинуло на тривалість операційного та фінансового циклу і спричинило їх зменшення на 1,97 днів та 26,73 днів відповідно.

Рентабельність демонструє ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства та показує скільки гривень прибутку (валового, операційного, до оподаткування, чистого) приходиться на 1 грн. реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) – активів, власного капіталу тощо.

Кінцевим результатом діяльності будь-якого підприємства є отримання прибутку. Проведемо аналіз формування чистого прибутку на ТОВ «Три ведмеді» (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Аналіз формування чистого прибутку на ТОВ «Три ведмеді»

Показники	2021р.	2022р.	2023 р	Відхилення 2023 до 2021 рр.	
				+/-	%
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	249597,4	329676,1	395934	146336,6	58,63
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	187317,5	245147,4	283405	96087,5	51,30
Валовий прибуток	62279,9	84528,7	112529	50249,1	80,68
Інші операційні доходи	21561,3	18458,3	6760	-14801,3	-68,65
Адміністративні витрати	10719,7	15753,3	17640	6920,3	64,56
Витрати на збут	22698,2	37578,6	50866	28167,8	124,10
Інші операційні витрати	24114,6	21217,3	11457	-12657,6	-52,49
Фінансові результати від операційної діяльності	26308,7	38437,8	39326	13017,3	49,48
Інші фінансові доходи	95,7	42,7	89	-6,7	-7,00
Інші доходи	368,8	1414,3	0	-368,8	-100,00
Фінансові витрати	1069,3	1145,3	3961	2891,7	3,7 р.б.
Втрати від участі в капіталі	0	0	100	100	-
Інші витрати	902,9	1503,8	670	-232,9	-25,79
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	24899,8	27245,7	34684	9784,2	39,29
Податок на прибуток від звичайної діяльності	7198,6	8207,1	10030	2831,4	39,33
Фінансові результати від звичайної діяльності	17701,2	19038,6	24654	6952,8	39,28
Чистий прибуток	17701,2	19038,6	24654	6952,8	39,28

За даними таблиці можна сказати, що підприємство у 2023 р. нарощує обсяги своїх доходів та отримало чистий прибуток у сумі 24654 тис. грн. На це вплинула зміна наступних показників.

Збільшився чистий дохід від реалізації продукції на 58,63%, собівартість продукції також збільшилася, але меншими темпами – на 51,3%. В результаті валовий прибуток збільшився на 80,68%. Зменшилися інші операційні доходи на 14801,3 тис. грн. збільшилися адміністративні витрати та витрати на збут відповідно на 64,56% та 124,1%. Але інші операційні витрати зменшилися на 52,49%. Це негативно вплинуло на операційний прибуток підприємства і

спричинило його збільшення лише на 49,48%.

Зменшилися інші фінансові доходи, інші доходи на 7% та 100% відповідно та інші витрати на 25,79%. Збільшилися фінансові витрат та інших витрат відповідно на 2891,7 тис. грн. та 100 тис. грн. В результаті цього фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування збільшилися на 9784,2 тис. грн. (39,29%). Податок на прибуток становить у 2023 р. 10030 тис. грн., що на 39,33% більше ніж у 2021 р.

Отже, чистий прибуток підприємства у 2023 р. порівняно з 2021 р. збільшився на 6952,8 тис. грн., що становить 39,28%. Це говорить про ефективний механізм управління підприємством, в тому числі і витратами на підприємстві. В результаті ефективної діяльності менеджерів підприємства ефективність його діяльності підвищилася.

Суб'єкти господарювання, які зацікавлені у віддачі від використаних ресурсів і вкладеного капіталу, аналізують співвідношення отриманого ефекту з понесеними витратами (використаними ресурсами). Для цього обчислюються показники рентабельність (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Показники рентабельності ТОВ «Три ведмеді» за 2021–2023 рр.

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023 до 2021 рр. +/-
1. Витратні показники				
а) рентабельність продукції	33,25	34,48	39,71	6,46
б) рентабельність операційної діяльності	10,74	12,02	10,82	0,08
в) рентабельність звичайної діяльності	10,09	8,45	9,42	-0,67
г) рентабельність господарської діяльності	10,09	8,45	9,42	-0,67
2. Ресурсні показники				
а) рентабельність активів	13,69	10,65	11,34	-2,35
б) рентабельність власного капіталу	26,25	23,92	25,02	-1,23
в) рентабельність залученого капіталу	85,01	45,68	47,07	-37,94
г) рентабельність необоротних активів	30,67	25,90	24,90	-5,76
д) рентабельність оборотних активів	51,76	37,08	44,34	-7,42
е) рентабельність постійного капіталу	26,25	23,92	25,02	-1,23
3. Доходні показники				
а) валова рентабельність продажу	24,95	25,64	28,42	3,47
б) чиста рентабельність продажу	7,09	5,77	6,23	-0,87
в) рентабельність доходу від операційної діяльності	9,70	11,04	9,77	0,06

Як бачимо, підприємство у 2023 р. працює ефективно, але у динаміці спостерігається зниження його рентабельності. Спостерігається зменшення рентабельності господарської діяльності на 0,67 пунктів, рентабельності активів на 2,35 пункти, рентабельності власного та залученого капіталу відповідно на 1,23 пункти та 37,94 пункти.

Позитивним є зростання рентабельності продукції та операційної діяльності відповідно на 6,46 пункти та 0,08 пункти.

2.3. Основні напрями оптимізації джерел формування та використання фінансових ресурсів ТОВ «Три ведмеді»

Фінансові ресурси підприємства - це кошти з різних джерел формування, які знаходяться в розпорядженні підприємства з ціллю виконання різних фінансових зобов'язань. Головним завданням підприємства є створення оптимальної структури капіталу. Оптимальна структура капіталу відображає співвідношення власного і позикового капіталу, за якого коефіцієнти фінансової стійкості та фінансової рентабельності є ефективно пропорційними (Лапа, 2013).

Отже, необхідною умовою ефективної діяльності будь-якого підприємства є формування оптимального співвідношення між власним і позиковим капіталом, а в процесі формування цього співвідношення необхідно врахувати наступні фактори: галузеві особливості підприємства, рівень ділової активності підприємства, стадію життєвого циклу підприємства, кон'юнктуру товарного та фінансового ринку.

Таким чином, оптимізації фінансових ресурсів підприємства сприяє таке співвідношення між власним і позиковим капіталом, яке дозволяє оптимально поєднувати ризик і дохідність для підприємства, максимізувати ринкову вартість підприємства та забезпечити високу платоспроможність і фінансову стійкість.

Важливим аспектом у розвитку бізнесу є прогнозування його неплатоспроможності. Це необхідно для подальшого планування і прогнозування діяльності підприємства та пошуку шляхів її покращення.

Для прогнозування банкрутства підприємства використовується п'ятифакторна модель Альтмана.

За даної моделі показники можливого банкрутства визначаються на базі фінансової звітності підприємства і вираховуються наступним чином:

$$Z = 1,2K_{об} + 1,4K_{нп} + 3,3K_p + 0,6K_n + 1,0K_e$$

де $K_{об}$ – частка оборотних засобів у активах, тобто відношення робочого капіталу до загальної суми активів підприємства Ф.1 (код.260-код.620)/ Ф.1 код 280;

$K_{нп}$ – коефіцієнт рентабельності активів, обчислений за нерозподіленим прибутком, тобто як відношення нерозподіленого (чистого) прибутку до загальної суми активів Ф.2 код 220 / Ф.1 код 280;

K_p – коефіцієнт рентабельності активів, обчислений за прибутком від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) до загальної суми активів Ф.2 код. 170 /Ф.1 код 280;

K_n – коефіцієнт покриття за ринковою вартістю власного капіталу, тобто відношення ринкової вартості акціонерного капіталу (вся ринкова вартість капіталу підприємства) до короткострокових зобов'язань Ф.1 код. 380 / Ф.1 код 620;

K_e – віддача всіх активів, тобто відношення виручки від реалізації до загальної суми активів Ф.2 код. 035 / Ф.1 код 280.

У розглянутій моделі, перший фактор характеризує платоспроможність підприємства; другий і четвертий – відображають структуру капіталу; третій – рентабельність активів; п'ятий – оборотність засобів.

Коефіцієнти 1,2; 1,4; 3,3; 0,6; 0,999 – вибрані емпірично на підставі статистичних даних про банкрутство підприємств за 22-річний період.

Значення $Z < 2,70$ означає можливість банкрутства підприємства її майбутньому, а $Z > 2,71$ – достатню стійкість фінансового стану економічного

суб'єкта. Залежно від фактичного значення Z-рахунку ступінь можливості банкрутства підприємства можна розділити на декілька груп (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Рівень імовірності банкрутства

Значення Z -рахунку	Імовірність банкрутства
1,80 і менше	дуже висока
Від 1,81 до 2,70	висока
Від 2,71 до 2,90	існує можливість
2,91 і вище	дуже низька

Якщо отримане в результаті розрахунків значення Z-рахунку становить менше 1,80, то це свідчить про нераціональне розміщення капіталу підприємства.

Точність прогнозу в цій моделі на протязі одного року становить 95 %, двох років – 83 %. Це доволі висока точність, але недолік моделі полягає у тому, що її доцільно використовувати лише щодо великих компаній-емітентів, акції яких котируються на фондових біржах.

Використовуючи моделі Альтмана, можна зробити такі висновки:

– показники, які є складовими Z-рахунку адекватно характеризують фінансову стійкість підприємства: при негативному співвідношенні індикатором імовірності банкрутства;

– порівнюючи отримані результати із середньогалузевими показниками, можна дійти висновку про ступінь фінансової стійкості підприємства.

Розраховані коефіцієнти на початок і на кінець аналізованого періоду за даними фінансової звітності ТОВ «Три ведмеді» за 2023 рік наведено у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

Прогноз можливого банкрутства ТОВ «Три ведмеді»

за 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення, (+,-)
Частка оборотних засобів у активах ($K_{об}$)	0,15	0,08	0,02	-0,06
Рентабельність активів, обчислена за нерозподіленим прибутком ($K_{нп}$)	0,14	0,11	0,11	0,01

Рентабельність активів, обчислена за прибутком від реалізації продукції (K_p)	0,19	0,15	0,16	0,01
Коефіцієнт покриття за ринковою вартістю власного капіталу (K_n)	3,24	1,91	1,88	-0,03
Віддача всіх активів (K_v)	1,93	1,84	1,82	-0,02
Z – показник імовірності банкрутства	4,87	3,73	3,66	-0,08
Оцінка можливості банкрутства	дуже низька	дуже низька	дуже низька	зростає

Тож, ТОВ «Три ведмеді» у 2023 році має дуже низьку ймовірність банкрутства, але у динаміці помітне незначне її збільшення.

ВИСНОВКИ

Отже, провівши дослідження поняття фінансових ресурсів підприємства, можемо зробити висновок, що фінансові ресурси підприємства - це наявні в розпорядженні підприємства кошти, які поділяються за двома ознаками, а саме: за видами, складом та джерелами виникнення (формування). Під час дослідження було проаналізовано поняття «фінансові ресурси» і з'ясовано, що деякі вчені ототожнюють це поняття з «капіталом». Проте таке порівняння є не точним, адже існує принципова різниця між капіталом і фінансовими ресурсами. Вона полягає в тому, що на будь-який момент часу фінансові ресурси більші або дорівнюють капіталу підприємства. При цьому якщо «фінансові ресурси» дорівнюють «капіталу», то це означає, що у підприємства немає жодних фінансових зобов'язань.

Здійснивши аналіз щодо класифікації фінансових ресурсів, нами було виявлено проблему невизначеності авторів щодо цього питання та наведено узагальнену класифікацію фінансів підприємств на основі узагальнення підходів вітчизняних за зарубіжних учених.

Після проведення такого аналізу формуються висновки щодо стану фінансових ресурсів на підприємстві, за якими згодом ухвалюються управлінські рішення з таких напрямів: яка величина грошових ресурсів отримана підприємством за видами діяльності, з яких джерел; які здійснені витрати коштів за видами діяльності; чи перевищують доходи видатки за видами діяльності; з яких джерел здійснюється фінансування виробничо-господарської та інвестиційної діяльності; які політика фінансування капіталовкладень та методика управління довгостроковими вкладеннями; що необхідно змінити в управлінні дебіторською заборгованістю, товарно-матеріальними запасами та грошовими коштами; чи правильно вибраний метод нарахування амортизації; чи існує потреба зовнішнього фінансування; чи доцільні будь-які зміни в дивідендній політиці; чи є потреба змінювати систему контролю за управлінською діяльністю.

Сьогодні ТОВ «Три ведмеді» – це сучасне розвинуте виробництво, забезпечене висококваліфікованими кадрами і тісними партнерськими зв'язками з господарськими колективами та індивідуальними виробниками. Завод постійно розвиває зв'язки з торгівельними підприємствами не тільки України, а й далеко за її межами.

Підприємство у 2023 р. нарощує обсяги своїх доходів та отримало чистий прибуток у сумі 24654 тис. грн. Підприємство у 2023 р. працює ефективно, але у динаміці спостерігається зниження його рентабельності. Спостерігається зменшення рентабельності господарської діяльності на 0,67 пунктів, рентабельності підприємства на 2,35 пункти. Позитивним є зростання рентабельності продукції на 6,46 пункти.

Провівши аналіз фінансового стану підприємство, можна зробити висновок, що воно працює ефективно. У 2023 р. порівняно з 2021 р. збільшується забезпеченість підприємства трудовими та виробничими ресурсами. Негативним є погіршення ефективності їх використання. Негативним також неліквідність та неплатоспроможність підприємства, збільшення позикового капіталу. У 2023 р. підприємство є фінансово стійким та нарощує свої доходи та прибуток. Але рентабельність підприємства у динаміці знижується.

ТОВ «Три ведмеді» протягом 2023 року має дуже низьку ймовірність банкрутства, але у динаміці спостерігається незначне її збільшення.

Головною відмінністю фінансового планування зарубіжних компаній є: взаємозв'язок фінансового планування з іншими функціями управління і, насамперед, з контролем; постійна актуалізація планів в результаті своєчасного їх коригування на підставі аналізу відхилень, виявлених в ході контролю; спрямованість фінансового планування на знаходження оптимального співвідношення між прибутковістю і ризиком; облік в процесі планування чинників, що створюють передумови для досягнення фінансових показників діяльності (в рамках системи збалансованих показників); чітка цільова орієнтація планування та зосередженість на ключових показниках

діяльності підприємства; гнучкість і оперативність фінансового планування, що досягаються засобами обліку впливу факторів зовнішнього середовища та застосування механізму моделювання.

Впровадження зарубіжного досвіду фінансового планування підприємства доцільно для підвищення обсягів виробництва та реалізації продукції, виручки від її реалізації та зростанню прибутку підприємства.

Таким чином, ефективна виробничо-господарська, інвестиційна та фінансова діяльність підприємства значною мірою базується на виваженому підході до формування, розподілу та використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. За достатнього обсягу сформованих грошових ресурсів забезпечується ритмічність виробничої діяльності, а стабільні надходження з джерел формування коштів сприяють зміцненню платоспроможності підприємства. Раціональна структура їх розподілу забезпечує більшу ефективність діяльності та конкурентоспроможність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бердар М. (2008) Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємства на основі логістичного підходу. *Актуальні проблеми економіки*. № 5(83). С. 133-138.
2. Бердар М.М. (2015) Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємства на основі логістичного підходу. *Актуальні проблеми економіки*. № 5(83). С. 133-138.
3. Бойко Є.М. (2021) Сучасний стан та проблеми процесу формування фінансових ресурсів підприємства в Україні. *Молодий вчений*. № 5. С. 15-18.
4. Боронос В. Г. (2010) Формування механізму оптимізації структури капіталу та його вплив на фінансовий потенціал підприємства. *Механізм регулювання економіки*. Т. 1, №3. С. 154-166.
5. Волинчук Ю.Ю. (2012) Особливості формування та використання фінансових ресурсів підприємств. *Економічний аналіз*. Вип. 11. Ч. 2. С. 96.
6. Гаврилко П.П. (2021) Вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. Т. 21. Вип. 3. С. 131-134.
7. Горбан А. (2010) Управління фінансовими ресурсами підприємства. *Економічні науки*. № 15. С. 25-27.
8. Гриньова В., Коюда В. (2004) Фінанси підприємств. 2-е вид., перероб. та допов. Київ: Знання-Прес, 424 с.
9. Кірейцев Г. (2002) Фінанси підприємств: Навч. посібник: Курс лекцій / За ред. д.е.н., проф. Г. Г. Кірейцева. Київ: ЦУЛ, 268 с.
10. Кропівцова Н. (2011) Особливості формування фінансових ресурсів підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі і послуг*. Вип. 1. С. 261-268.

11. Ковтун О. А. (2011) Напрями оптимізації фінансових ресурсів підприємств в умовах нестабільного середовища. *Інвестиції: практика та досвід*. №7. С. 4750.
12. Курінна О.В. (2013) Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Економіка*. Вип. 2. С. 140-148.
13. Лапа А. (2013) Фінансові ресурси підприємства та їх оптимізація. *Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки*. № 4. С. 289-297.
14. Малій О.Г. (2021) Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: теоретичні аспекти. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. № 2. С. 71-74.
15. Улична М. (2005) Сутнісні характеристики та класифікація фінансових ресурсів підприємства. *Наукові праці Кіровоградського національного технологічного університету*. Випуск 7. Частина 2. С. 451-454.
16. Філімоненков О. (2005) Фінанси підприємств: Навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: МАУП, 328 с.
17. Хобта В. (2005) Активізація залучення фінансових ресурсів за рахунок акціонерного капіталу. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: Економічні науки*, вип. 7, ч. I. Кіровоград: КНТУ, С. 45-49.
18. Хрущ Н., Приступа Л. (2005) Фінансові ресурси підприємства: дослідження ознак і класифікація. *Науковий журнал*. 6.2005 *Вісник Хмельницького нац. університету. Економічні науки*. Том 3. Хмельницький. С. 223-227.
19. Яременко В.Г., Салманов Н.М. (2023) Сутність поняття та особливості класифікації фінансових ресурсів підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. Вип. 19(3). С. 158-162.
20. www.minfin.gov.ua – сайт Міністерства фінансів України.

21. www.me.gov.ua – сайт Міністерства економіки України.
22. www.bank.gov.ua – сайт Національного банку України.
23. www.ukrstat.gov.ua – сайт Державного комітету статистики України.
24. www.smida.gov.ua – система розкриття інформації на фондовому ринку України.

ДОДАТКИ